

ikke vil udsætte mig for den Sigelse, at mine Ønsker kun være tomme og ikke fulgtes af Gerning.

Jeg tror, at den første Betingelse for at kunne komme til det ønskede Maal i denne Samling, er, at alle Faktorer begrænse sig, begrænse Emnet, og begrænse det, om hvilket der forhaabentlig skulde foreligge en Lov, til det strengt nødvendige, til det, som virkelig kan siges at foreligge for Øjeblikket som en Opgave, der bør løses, naar ikke Skolen skal lide Skade. I den Henseende bør man følge det Eksempel, der er vist af Regeringen, som ved sit Forslag har bortset fra, at der er en uendelig Mængde Spørgsmaal, som det i og for sig maaste ogsaa kunde være ønskeligt at faa løste ved denne Lejlighed, men om hvilke det i alt Fald er givet, at der endnu er saadanne Modsetninger til Stede i Opfattelserne, at der ikke er nogen Sandshylighed for, at man kan enes derom, ligesom der heller ikke paa den anden Side er den paatrængende Nødvendighed til Stede med Hensyn til disse Punktets Løsning som den, der er med Hensyn til de Punkter, som Regeringsforslaget optog. Men er en saadan Begrænsning virkelig en Nødvendighed, hvis Maalet skal naas i denne Samling, saa tror jeg, at man meget maatte ønske, at det andet Ting vilde frasalde visse Afsnit, visse Dele af det Forslag, der er vedtaget der, som ere komne til ud over Regeringsforslaget, og om hvilke det ganske vist maa siges, at der er en meget stor Meningsforstel til Stede og sandsynligvis i dette Ting vil være et Flertal, hvis Opfattelse er ganske modiat den, der har fundet sit Udtryk i det af Folketinget vedtagne Forslag. Spørgsmaalet, om der skulde kunne findes en Mellemløst, noget, hvorefter man kunde enes vedrørende disse Afsnit, vilde i alt Fald kræve saa indgaende, saa vidtløftige, Overvejelser, at man ganske sikkert kunde spaa, at hvis de skulde medtages, tages under Behandling og sættes under Debat, ville vi ikke blive færdige i denne Samling. Jeg sigter først og fremmest til Afnittet om den private Skoles eller Frikskole's Optagelse her. Jeg antager det for givet, at der ikke i dette Ting vil være Flertal for den Ordning af denne Skoles Stilling, som findes i det af Folketinget vedtagne Forslag. Jeg antager det for givet, at man vil finde, at den pekuniære Understøttelse, her er stillet i Udfigt, gaar langt ud over, hvad man vil finde rimeligt, og at navnlig den Maade, hvorpaa den er stillet til Veje, nemlig ved at lade det gaa ud over Statsstolelærerne eller den offentlige Skoles Lærere, er i højeste Grad uacceptabel, lige-

som der ogsaa paa andre Punkter er Ting, som maa betragtes som urimelige, særlig naar de sættes i Forbindelse med Understøttelse, og da navnlig dette at frigøre endnu mere end Tilfældet er efter den gældende Lovgivning, den private Skole for det Tilfyn, som det offentlige maa føre, naar det skal hævde Undervisningspligten. Skal det, der herom er vedtaget i Folketinget, blive staaende i Forslaget, tror jeg ikke, at det nogen Sinde, hverken nu eller i en senere Samling vil kunne vinde Tilslutning hos Flertallet i dette Ting. Men ganske bortset deraf, altsaa ganske bortset fra, om der, som det blev antydnet af det ærede Medlem for Odense (Koch) kan findes Muligheden af en Vej til at give Understøttelse til den private Skole, mener jeg dog, at saa vil det Spørgsmaal, som her foreligger, kræve en meget omhyggelig Overvejelse. For det første gælder det om at finde et Kompromis mellem de modsatte Anskuelser, og dernæst at faa klaret, om en saadan Understøttelse skulde komme alle Skoler til gode, thi man maa jo ikke glemme, at under Frikskolen, eller den private Skole, er indbefattet baade de af en ganske anden Land udspungne Skoler i Byerne, som det ærede Medlem for Odense omtalte, og de af en vis religiøs Kretning udspungne Frikskoler, navnlig paa Landet. Er det nu Meningen, at de alle, som Skoler udgaaede fra det private Initiativ, skulle have Understøttelse? Alle disse Spørgsmaal tror jeg ikke, der er nogen som helst Udfigt til at komme til Enighed om, dersom man skal naa det Maal, som jeg ønsker, nemlig at der skal udkomme en Lov i denne Samling. Jeg mener for øvrigt ogsaa, det er mindre berettiget at forlange, at det skal optages i Forslaget, da det saa ganske falder uden for Rammen af det, Regeringen tilfigter, og uden for Rammen af det, som der er Trængsel til, og som fra alle Sider ønskes, nemlig at rydde visse Hindringer bort, for at den offentlige Skole kan virke efter sit Øjemed. Det er det, der kræves. Der er for Tiden Forhold til Stede, som gøre, at den offentlige Skole, paa hvilken Staten bygger sin Forsorg for Undervisningen, lider under Ulemper, som hindre den fra at udfolde de gode Virkninger, man i øvrigt kunde ønske sig af den. Det er disse Hindringer, der skulle fjernes ved dette Lovforslag. Det falder ganske uden for Rammen at medtage en Klasse af Skoler, paa hvilke det offentlige ikke grunder sin Undervisningspligt, og i længere Tid ikke vil kunne gøre det, om det nogen Sinde vil komme til at gøre det uden for de enkelte Tilfælde, som omhandles i Lovfor-